

Posudek na bakalářskou práci Veroniky Korelusové *Vývoj jazyka žáků na 2. stupni ZŠ*

Bakalářská práce V. Korelusové se zabývá tématem velmi zajímavým a aktuálním. Jazyková kompetence žáků je ústřední složkou jejich kompetence komunikační; také z toho důvodu se ve vyspělých západních zemích v posledních desetiletích rozvíjejí početné výzkumy zaměřené ne pouze na osvojování jazyka ve věku předškolním, jak tomu bylo dříve, ale na tzv. pozdější jazykový vývoj, tedy vývoj mládeže po šestém roce věku, jak ho lze sledovat v projevech žáků získaných v intelektuálně náročnějších situacích.

U nás je prací na toto téma poměrně velmi málo, více pozornosti se věnuje vernakulárnímu jazyku žáků a studentů, slangu některých subkultur mládeže či subkultur mládeži přisuzovaných, a to v různých kontextech, často v studiích dialektologických, v pracích věnovaných studiu městské mluvy apod. Chybí nám zatím nejen velké syntetické práce o vývoji žáků v průběhu školní docházky, ale i dílčí materiálové studie. I drobné práce na toto téma, přinášejí-li dobře zpracovaný materiál, je proto potřeba přivítat – a k nim bakalářská práce V. Korelusové nepochybně patří.

Kolegyně Korelusová se svého tématu ujala se zaujetím, její práce je dobře založená, promyšlená a poctivě provedená. Její text má jasnou a přehlednou strukturu: v úvodní kapitole (jde o kapitolu č. 2, číslo 1 nese Úvod) podává autorka teoretická východiska práce; pojednává v ní především o teoriích osvojování jazyka a pozdějšího jazykového vývoje. Ocenit je potřeba, že se opírá o relevantní odbornou literaturu domácí i zahraniční a že věnuje vyváženou pozornost různým koncepcím, které se v této oblasti uplatňují (probírá postupně koncepci Piagetovu, Labovovu, S. Romainové, M. Nippoldové, z domácích autorů se přirozeně zmiňuje o jediném rozsáhlejší výzkumu provedeném v 70. a 80. letech M. Kalou a M. Benešovou, ale neponechává stranou ani práce dialektologické všímající se jazyka mládeže, studie o městské mluvě, studie věnované slangu mládeže, práce zabývající se chybami v projevech žáků, studie o jazyce subkultur mládeže apod.), s dobrým přehledem je komentuje, porovnává a snaží se o samostatný sjednocující pohled. Teoretická kapitola jí díky tomu dává velmi dobré předpoklady pro kapitolu navazující a zejména pro vlastní výzkum, jehož výsledky jsou představeny v kapitole č. 4.

Krátká kapitolka třetí upřesňuje cíl a postup práce a podává přesné charakteristiky materiálu a informace o způsobu jeho získání. Předmětem autorčiny analýzy je 135 písemných prací týčž žáků v 6. a 8. ročníku (rozdělených do dvou skupin) základní školy z malé obce z Plzeňska; analyzovány jsou se zřetelem k vybraným jevům syntaktickým, morfologickým a lexikálním.

Čtvrtá kapitola, jak uvedeno, představuje výsledky autorčina vlastního výzkumu, kombinujícího přístup kvantitativní s kvalitativním rozbohem konkrétního materiálu. Výzkum má pevné ukotvení v kapitole teoretické, není proto zaměřen na jevy nahodile vybrané, ale na ty rysy písemného vyjadřování mládeže, které lze pokládat na základě dosavadních výzkumů, především zahraničních, za relevantní a u nichž lze očekávat zajímavé výsledky; jevy, kterých si všimla, jsou velmi dobře promyšlené, jako doklad uvádím, že sledovala např. i to, zda se v písemných pracích žáků projeví konkurence spisovných a nespisovných (nářečních či obecněčeských) variant, což může být zajímavé s ohledem na region, kde výzkum probíhal.

Primárně se autorka opírá o kvantitativní analýzu; její výsledky zachycuje a podává v přehledných tabulkách a interpretuje je mj. s oporou o doprovodný rozbor kvalitativní. Na

základě toho pak formuluje přesvědčivé závěry o vývojových tendencích, které se v písemných projevech žáků na druhém stupni základní školy projevují, jako je např. směřování k vyšší syntaktické komplexnosti vyjádření (počet vedlejších vět, nárůst hypotaxe, nárůst počtu souvětí, repertoár a relativní frekvence spojek apod.), k větší preferenci spisovných tvarů ve vyšším ročníku atd. Kde to bylo možné, využila autorka porovnání s výsledky dřívějších výzkumů domácích, popř. zahraničních. Mj. i díky konkrétnímu materiálu, který autorka do textu vkládá a interpretuje, je obraz jazykového vývoje žáků na druhém stupni základní školy, který podává, velmi plastický a zřetelný.

Závěry, které V. Korelusová uvádí, jsou věcné, promyšlené, zdůvodněné a přesvědčivě formulované.

Po formální i obsahové stránce je předložený text na velmi dobré úrovni. Plně odpovídá nárokům kladeným na kvalifikační práce tohoto typu. Rád ho proto doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

Prof. PhDr. Karel Šebesta, CSc.